

‘Midden in de school staan werkt in ons voordeel’

Tekst
Steffie Bom

Beeld
Rob Niemantsverdriet

www.jsgmaimonides.nl
www.lcl.nl

Hoe houd je je in het middelbaar onderwijs als eenpitter c.q. klein schoolbestuur staande tussen de grote jongens? Kijk naar JSG Maimonides en het Lorentz Casimir Lyceum. Al (meer dan) 90 jaar zorgen de korte lijnen, menselijke maat en hoge ambities er voor een sterke eigen identiteit en goede relatie met leerlingen. Vanzelf gaat het niet. Soms is zelfs nodig ‘haar op de tanden te hebben’.

Jessica Baart

Op het Lorentz Casimir Lyceum in Eindhoven zitten 1270 leerlingen die lessen volgen op de havo, het atheneum of gymnasium. Toen Jessica Baart er vijf jaar geleden aantrad als rector-bestuurder, heeft ze deur van haar kantoor direct vervangen door een glazen variant. ‘Om nog meer zichtbaar te zijn voor de leerlingen’, legt Baart uit. ‘In de eerste drie dagen van ieder schooljaar bezoek ik alle klassen en vertel ik de kinderen ook hierover. Dat ze weten wie ik ben, wat ik doe en dat ze altijd welkom zijn in mijn kantoor. Ik loop om die reden ook het liefst

tegen de stroom in, om de gezichten van leerlingen en leerkrachten te kunnen zien. Die bevatten zoveel meer informatie dan een verslag of beleidsstuk.’

Deze drang naar zien en gezien worden en het onder de leerlingen willen zijn ten behoeve van hun welzijn, herkent Iris Eshel. Zij is rector van JSG Maimonides. Een brede moderne Joodse school in Amsterdam met 155 leerlingen verspreid over mavo, havo en vwo. De school valt samen met kinderdagverblijf Simcha en basisschool Rosj Pina onder Stichting Joods Bijzonder Onderwijs (JBO), waar Eshel ook bestuurlijke taken heeft. ‘Ik wissel mijn bestuurs- en leidinggevende taken graag af met het begeleiden van onderwijsinnovatietrajecten in de school, maar begeleid ook met veel plezier profielwerkstukken en geef gastlessen. Op JSG Maimonides komt 70 procent van de leerlingen van onze basisschool. Veel van de kinderen zie ik dan ook jong binnen komen en als jongvolwassene uitstromen. We kennen de leerlingen, hun families, prestaties en issues zo goed, dat rapportvergaderingen soms overbodig zijn.’

Ambitie zit in DNA

De menselijke maat en warmte kenmerkt de scholen, al hebben beide ook ‘ambitie’ in het DNA zitten. Het Lorentz Casimir Lyceum werd 90 jaar geleden opgericht door werknemers van Philips. Zij wilden een ambitieuze school voor hun eigen kinderen op algemeen bijzondere grondslag. Dat werd het Lorentz Lyceum (vwo), naar de natuurkundige Hendrik Lorentz die in 1902 de Nobelprijs won. In 1996 is de school

Nog 3 maanden !

Aftrap 100-jarig jubileum VBS

In 2021 bestaat VBS 100 jaar en dat gaan we vieren! In de aanloop daar naartoe plaatsen we in iedere editie van De VBS een artikel waarin het algemeen bijzonder onderwijs en de leden van VBS centraal staan.

‘Het combineren van bestuurlijke taken met de politieke tafel is een uitdaging’

gefuseerd met het Rommert Casimir (havo), hij was onderwijsvernieuwer en pedagoog. Het credo van Casimir was ‘heb vertrouwen in jezelf’ en het credo van Lorentz ‘durf te denken’, ofwel durf zelf na te denken en de lat hoog te leggen. ‘Dit doen wij nog iedere dag’, vertelt Baart. ‘Zo hebben we bewust een hele smalle managementlaag. Samen met drie conrectoren, die nog acht uur per week lesgeven, vorm ik de directie. Het maakt - mede omdat we tussen de leerlingen zitten - dat we heel goed weten wat er speelt, snel kunnen schakelen en knopen kunnen doorhakken. Lessen en projecten zijn strak georganiseerd en hebben een hoge kwaliteitsstandaard. Dat zit gewoon in onze cultuur. Tegelijk is het ook een valkuil, het altijd maar goed willen doen. Maar met de expertise die we in huis hebben, waaronder pedagogen en psychologen, weten we dit goed te managen.’

De ambitie bij JSG Maimonides zie je onder meer terug in het ‘leren’, wat in het jodendom centraal staat. In het Nederlands kennen we dit woord als ‘leren’. De rabbijn, rechtsgeleerde, arts en filosoof Maimonides (naar wie de school is vernoemd) toonde aan dat wetenschap geen bedreiging is voor het jodendom, maar dit juist kan verrijken, vertelt Eshel. ‘Wij staan dan ook voor het inspireren van leerlingen tot het leren in een veilig en eenduidig klimaat, om ze zo de beste kans op de beste toekomst te geven. Vanzelf gaat dit niet, gelet op het feit dat een groot deel van onze leerlingen een meertalige achtergrond heeft en we in principe niet doorverwijzen naar het speciaal onderwijs. Door de kleinschaligheid en veilige sociale omgeving voelen leerlingen zich bij ons thuis en komen ze tot goede resultaten. We investeren in nieuwkomers, onderwijs op maat en leggen de lat hoog. Toen premier Rutte in maart aankondigde dat de scholen dicht gingen, gingen de lessen binnen drie dagen online verder. Dat we al met Teams werkten en onze docenten een laptop van

school hebben, droeg hier zeker aan bij. Maar toch, ik ben erg trots op het team en de leerlingen.’

De ambities en prestaties van beiden scholen zijn niet ongezien gebleven. Elsevier Weekblad riep de vwo-afdelingen van het Lorentz Casimir Lyceum en JSG Maimonides dit jaar voor de eerste respectievelijk tweede keer uit tot beste school in hun provincie. ‘De erkenning is heel fijn en een pluim op het harde werk, al maken we geen pas op de plaats en blijven we bezig met vernieuwing’, aldus Baart en Eshel.

Uitdaging

Het kunnen vormen en koesteren van een eigen identiteit alsook de flexibiliteit en slagvaardigheid zijn volgens Baart en Eshel een groot voordeel van het eenpitterschap c.q. een klein schoolbestuur. Nadelen zijn er ook. Je bent financieel kwetsbaarder, kunt niet alle expertise in huis hebben en hebt ook geen pool van leerkrachten waaruit je bij ziekte kunt vissen, al kunnen beiden dit prima opvangen. De grootste uitdaging vormt het combineren van de politieke tafel met de bestuurlijke taken. ‘Thema’s als nieuwbouw en passend onderwijs hebben soms veel aandacht nodig, waardoor je moet goochelen met je tijd’, vertelt Baart. ‘Tijd om veel te lobbyen is er niet. Dan krijg je soms te maken met mededelingen in plaats van overleg.’ Eshel beaamt dit. ‘Dan heb je haar op je tanden nodig om dit goed op te kunnen vangen.’ Hier helpt het volgens beiden dat ze midden in de school staan. ‘Door het belang van de leerlingen - die wij goed kennen - te benadrukken, weten we de focus weg te halen bij bijvoorbeeld stenen en vierkante meters’.

Iris Eshel